

GONDOLATI RÍMPÁROK

EGY ÚJ TÁRSADALOMELMÉLET
MEGSZÜLETÉSÉRŐL

EGY MATEMATIKUS ÉS EGY SZOCIOLÓGUS
LEVELEZÉSÉNEK KORDOKUMENTUMAI

Budapest, 2017

„Az idővel tévesnek bizonyuló
hipotézis is jobb,
mint a semmilyen.”

(Dimitrij Ivanovics Mengyelejev)

„Vagy találunk utat,
vagy építünk egyet.”

(Hannibál)

Gondolati rímpárok

egy új társadalomelmélet megszületéséről

Egy matematikus és egy szociológus levelezésének
kordokumentumai

Dénes Tamás – **Farkas János†**

© Dénes Tamás, Farkas János, 2016

Minden jog fenntartva. Bármilyen másolás, sokszorosítás, illetve adatfeldolgozó rendszerben való tárolás a jogtulajdonosok előzetes írásbeli hozzájárulásához van kötve.

Magán kiadás: Dénes Tamás www.titoktan.hu

Tördelés-szerkesztés: Dénes Tamás

Budapest, 2017

ISBN: 978-963-12-8591-8

ELŐSZÓ

Ez a kötet a két szerző kiterjedt, több mint 2000 levélből álló elektronikus levelezésének azokat a leveleit (és azok csatolmányait) gyűjtötte egybe, amelyek afféle werk-könyvként a Dénes-féle Általános Multistruktúra Elméletből levezetett új Humán Társadalomelmélet létrejöttét mutatják be. A 2004-2016 közötti 12 éves levelezés lényegét képezte az a gondolatcsere (kérdés-felelet játék), ami Farkas János enciklopédikus társadalomtudományi ismeretanyagára épülő kritikai megjegyzésein és célirányos kérdésfelvetésein keresztül, az általános elméletet a társadalomelmélet felé navigálta.

Az így létrejött társadalomelméletet tartalmazó kötet 2015-ben a Gondolat Kiadó gondozásában jelent meg, *A humán társadalom elmélete (Multistrukturális modell alapján)* címmel. A továbbiakban erre a kötetre gyakran hivatkozunk, így a jóval rövidebb (Dénes-Farkas 2015) formát fogjuk használni. A kötet részletes tartalomjegyzéke könyvünk végén megtalálható, a tudományos folyóiratokban napjainkig megjelent recenziók az alábbi weboldalon olvashatók:

<http://www.titoktan.hu/Denes-Farkas-Human-Tarsadalom-Elmelete.htm>

Amint az a jelen kötet levelezésének második esztendejéből kiderül, a „Gondolati Rímpárok” ötlete a szerzőkben már 2005-ben megszületett. Eredetileg a (Dénes-Farkas 2015) kötet egy fejezeteként gondolkodtak róla, és éveken keresztül így is kezelték. 2010-ben, amikor a társadalomelmélet leírása a végéhez közeledett, világossá vált a szerzők számára, hogy egy ekkora fejezet és az ehhez tartozó tetemes háttéranyag teljesen eltorzítaná a könyv arányait. Megjelentetését pedig a terjedelem nagysága irreálissá tenné. Ekkor eldöntötték, hogy a Társadalomelmélet megjelenése után, külön kötetben werk-könyvként hasznosítják a már szinte kész *Gondolati Rímpárok* anyagát.

Ez a kötet a szokásostól eltérően nem a szerzőkről szól, hanem arról a több mint 10 éves gondolkodási folyamatról, ami a társadalom működési és fejlődési törvényeinek megértését és egzakt leírását tűzte ki célul. A következő oldalakon tehát az általuk kidolgozott új társadalomelmélet fogantatásáról, szellemi embrionális állapotáról és megjelentetéséről szóló levelezést olvashatja a kedves Olvasó. Vagyis egy izgalmas gondolati kalandtúrán vehet részt, amelyen a szerzők a túravezetők, miközben maguk is gyönyörködnek a kies gondolati tájak felfedezésében.

Néhány olyan esetben azonban, amikor a levelek történelmi léptékű társadalmi változásokat érintenek, kivételt tettünk, mivel ezen levelek kordokumentumoknak tekinthetők. Ilyen például az a levél, amely 2004. december 15-én, Magyarország EU-ba való felvételének hajnalán íródott, és „megjósolta” azt az EU-n belüli konfliktushelyzetet, amelynek napjainkban (12 évvel a levél megírása után) tanúi vagyunk.

Hasonlóan kivételt tettünk néhány olyan személyes levél közzétételével, amelyek nemcsak a két szerző tudományos gondolati rímpárjait, hanem mélyen emberi, baráti kapcsolatát is tükrözik.

A kötet – címének megfelelően – valóban a két szerző 2004–2016 közötti e-mail levelezésének válogatása, ami meghatározza a szerkezeti felépítését is. Vagyis a könyv nem a szokásos fejezetekre tagolódik, csupán az egyes *esztendők* képeznek szerkezeti választóvonalakat. Ezekben belül kronologikus sorrendben szerepelnek az egyes levelek. Minden levél a keletkezésének dátumát és időpontját tartalmazó *időpecséttel*, valamint annak a szerzőnek a zárójelben szereplő *monogramjával* kezdődik, aki a levelet írta:

*időbélyegző (év,hónap,nap,óra,perc)
a levélíró monogramja (DT, FJ)*

Így a gyakran egy napon belüli levélváltások is követhetők. Az időpecsétekből a levelezés, sőt a levelezők életritmusára is lehet következtetni.

Az Olvasó tájékozódásának megkönnyítése érdekében, a két szerző leveleinek betűtípusa különböző. DT levelei „**ezzel a betűtípussal**”, míg FJ levelei „**ezzel a betűtípussal**” olvashatók.

Amennyiben a levelek csatolt fájlban, rövidebb terjedelmű, saját vagy mások munkáiból származó kivonatokat is tartalmaztak, azokat a levelekben *dőlt betűs kiemeléssel* „*idéztként*” helyeztük el. A nagyobb terjedelmű háttéranyagok, konspektusoknak nevezett írások, **M1.**, **M2.**, **M3.**, ... azonosító számozással, *szerzővel, címmel* a **MELLÉKLETEK**-ben találhatóak, és a levelekben ezekre az azonosítókra hivatkozunk. Az irodalomjegyzékbeli tételeket a szövegben (Szerző, évszám) formában idézzük.

Fontosnak tartjuk annak megemlítését, hogy a szerzők azt a klasszikus levelezési kultúrát vallják magukénak, amelyben – a személyes találkozáshoz hasonlóan – még lényeges volt a kommunikáció teljessége és stílusa. Vagyis minden levél az aktuális témának és hangulatnak megfelelő megszólítással kezdődik és elköszönéssel zárul. Azonban ezt a klasszikus teljességet (legnagyobb sajnálatunkra) csak ízelítőként, az első néhány levélnél őrizhettük meg, a továbbiakban a kötet terjedelmi korlátait és napjaink olvasási szokásait figyelembe véve, ezeket a standard részeket a levelekből elhagytuk.

Kívánjuk, hogy az Olvasó számára is olyan élményeket nyújtson ez a *gondolati kalandtúra*, amelyenket mi éltünk át e *gondolati rímpárok* írása és újraolvasása során.

Budapest, 2016.

a Szerzők

Tartalom

ELŐSZÓ	9
<i>A 2004. esztendő</i>	11
<i>A 2005. esztendő</i>	18
<i>A 2006. esztendő</i>	60
<i>A 2007. esztendő</i>	74
<i>A 2008. esztendő</i>	98
<i>A 2009. esztendő</i>	177
<i>A 2010. esztendő</i>	195
<i>A 2011. esztendő</i>	209
<i>A 2012-2013. esztendő</i>	219
<i>A 2014. esztendő</i>	223
<i>A 2015. esztendő</i>	224
<i>A 2016. esztendő</i>	228
MELLÉKLETEK	231
M01. Farkas János: Adalékok az új társadalomelmélethez	233
M02. Farkas János: Paradoxonok a megismerésben	237
M03. Dénes Tamás: Struktúramemória (SM) (Az emberi agytevékenység gráf modellje)	241
M04. Farkas János: A változás elmélete - az elmélet változása	255
M05. Dénes Tamás: Kreatív társadalom, avagy a társadalmi struktúra szakitópróbája a legerősebb láncszem	261
M06. Dénes Tamás: Időparadoxon az e-mberi hálózatokban	269
M07. Dénes Tamás: A 21. század INFOrmációs renaisSANCE társadalmának esélye	271
M08. Farkas János: Néhány válaszkísérlet	273
M09. Farkas János: Kódolt világ	277
M10. Farkas János: Elsajátításelmélet	279
M11. Farkas János: Totalitáselmélet	283
M12. Farkas János: A gazdaság elmélete	287
M13. Farkas János: Történelmi idő	291
M14. Farkas János: A Tőke értelmezésének vizsgálata	295
M15. Farkas János: A gyakorlat	299
M16. Dénes Tamás: A véges halmaz és struktúra modell alapvetően eltérő természete	301

M17. Balogh István levele Farkas Jánosnak	303
M18. Farkas János: Polarizált eszmetörténet	307
M19. Farkas János: A hibátlanság szabályai	309
M20. Farkas János: Filozófiai gondolatok	313
M21. Farkas János konspektus: R.Dawkins: Az önző gén (Gondolat Kiadó, 1986.)	326
M22. Farkas János: Társadalomelméleti megfontolások	344
M23. Farkas János: Egy gondolkodás pályáíve (Vitányi Iván: Önarckép - elvi keretben. Pauz-Westerman, Celldömölk, 2007)	358
M24. Dénes Tamás: Megjegyzések a Survey képzéshez	378
M25. Farkas János: A transznacionális társadalom struktúrája	380
M26. Farkas János globalizációval kapcsolatos "utógondolatai" és Dénes Tamás megjegyzései (válaszai)	384
M27. Dénes Tamás: Metrikus és strukturális REND	388
M28. Határozott számnevek nélküli nyelvet találtak (hvg.hu 2008. július 15. 06:30)	390
M29. Farkas János: Mátrai jegyzetek	392
M30. Bangó Jenő: Nemtudás a tudástársadalomban	412
M31. Dénes Tamás: Száz(a)lék! (Szám)misztika a politikában	424
M32. Farkas János: Az élet keletkezéséről, (Maddox 2000) <i>Ani a tudományban még felfedezésre vár</i> című könyvére támaszkodva	426
M33. Farkas János: A „társadalmi alvás” -ról	432
M34. Farkas János: Feljegyzés „Az ember anatómiája kulcs a majom anatómiájához” marxi gondolatról	440
M35. Farkas János: Történelem és szociológia	447
M36. Farkas János: A történelmi magyarázat logikája	451
M37. Farkas János: Niklas Luhmann önreferenciális rendszerelmélete	457
M38. Bereczkei Tamás: Evolúciós üzenetek az emberi kapcsolatokról Hasonlóság – barátság (Természet Világa, 139. évfolyam, 12. szám, 2008. december)	467
M39. Farkas János konspektusa: Polányi Károly: Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet, Gondolat Kiadó, Budapest, 1976.	473
M40. Dénes Tamás: Az emberi elme egyetlen feloldhatatlan paradoxona	491
Irodalomjegyzék	497
Névmutató	509
Dénes T.-Farkas J.: A humán társadalom elmélete, Gondolat Kiadó, 2015. (Tartalomjegyzék)	513